

یکشنبه ۱۳ اپریل ۲۰۲۵

نویسنده: نصرت الله جمالی
ارسالی: فیروزه وفا

چرب زبانی و چاپلوسی

در زبان فارسی-**دری** چرب زبانی برای شیرین زبانی، چاپلوسی و تملق گویی نیز آورده می شود. اگرچه برای نرم زبانی به کار می رود که گفته اند "زبان نرم، مار را از سوراخ بیرون می کشد." مولوی هم آورده است :

از درشتی ناید اینجا هیچ کار هم به نرمی سر کند از غار مار
از فردوسی نیز نقل شده :

تیزی و تندى نیاید به کار به نرمی برآید ز سوراخ مار
در وبلاگ جالب آقای عادل اشکیوس دیدم این ضرب المثل را با معادل عربی آن آورده است:
«الْقَوْلُ يَنْفُذُ مَا لَا تَنْفُذُ إِلَّا بَرٌّ» ← با زبانش مار را از سوراخ بیرون می کشد.»
البته معنی اصلی این عبارت چنین است : سخن و گفتار آن چنان نفوذی دارد که سوزن هم نمی تواند نفوذ کند.

چرب زبانی اگر مشکلی را از هم نوع انسان برطرف کند، خوب است، ولی به قول مولوی باید مواظب بود که عامل فریب خود یا دیگران نشود:

حزم این باشد که نفریبد ترا چرب و نوش و دامهای این سرا

چرب زبانی به عنوان چاپلوسی، انسان شنونده را بی چاره و خانه خراب خواهد کرد. و آدم چاپلوس مثل گربه است که همیشه خودش را به آدم می مالد.
در مقابل، اذیت و آزار دیگران با زبان نیز بسیار زشت و ناپسندیده است.

سگ با زبان به زخم تنش می زند دوا کمتر زسگ، کسی است که زخم زبان زند
ما دیده ایم قفل به در می زنند لیک خوش آن بود که قفل، کسی بر زبان زند
همین شعر با تغییر در عبارت اینطور آمده است:

سگ با زبان زخم خود را دوا کند کمتر زسگ کسی است که زخم زبان زند
شعر دیگری نیز در این باره چنین گوید:

صد زخم زبان شنیدم از تو یک "مرهم" دل ندیدم از تو

به انسان چاپلوس "زبان باز" نیز می گویند.

نرم گفتاری وظیفه انسان خردمند است. فردوسی حتی سفارش می کند با انسان بدگمان هم تنندی نکن:

اگر بدگمانی گشاید زبان توتندی مکن هیچ با بدگمان

آن چه مهم است، این است که دل و زبان فرزندان آدم یکی باشد. این نکته را اشعار فردوسی این
گونه آورده است:

زبان را چو با دل بود راستی ببندد ز هر سو در کاستی
زگفتار نیکو و کردار زشت ستایش نیابی و خرم بهشت